

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 238/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja slobody 50, Dolný Kubín, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 31 Cob 79/2020 z 5. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ostatných príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľka sa ako žalobkyňa na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) domáha proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), vydania špecifikovaných dokladov a zoznamov dokladov z evidencií týkajúcich sa ekonomického fungovania sťažovateľky. Spolu so žalobou sa domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, obsah ktorého je totožný so žalobným petitom.

3. Okresný súd uznesením z 3. septembra 2019 nariadil neodkladné opatrenie, považujúc návrh za dôvodný. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie žalovanej napadnutým uznesením zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v celom rozsahu zamietol.

4. Okresný súd považoval návrh na nariadenie neodkladného opatrenia za dôvodný, keďže strany uzatvorili 9. októbra 2017 zmluvu na poskytovanie elektronickej služby Data Hosting slúžiacej ako základ pre poskytovanie ekonomických údajov žalovanej. Zmluvu sťažovateľka považuje (spolu s ďalšími dvoma zmluvami uzatvorenými so spoločnosťou [REDAKOVANÉ]) za neplatnú. Sťažovateľka žiadala žalovanú o vydanie zálohovaných dát za január až máj 2018, ktoré jej boli poskytnuté na DVD nosiči vo formáte, ktorý nemohla otvoriť. V tomto vnímal okresný súd naliehavosť potreby úpravy pomerov, pretože údaje by sa dali zobrazit' len za využitia programu dodávaného žalovanou a spoločnosťou [REDAKOVANÉ], čo by pre sťažovateľku znamenalo ďalšie náklady. Požadované údaje sú potrebné pre fungovanie sťažovateľky v rámci podnikateľskej činnosti a plnenia daňových a účtovných povinností, za nesplnenie ktorých jej hrozia sankcie.

5. Krajský súd po rozsiahlom zhrnutí obsahu uznesenia okresného súdu, odvolania žalovanej, vyjadrenia sťažovateľky k odvolaniu i následnej repliky žalovanej dospel k záveru o dôvodnosti odvolania žalovanej, preto uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Uznesenie okresného súdu považoval za nesprávne, sťažovateľka podľa jeho názoru neosvedčila základné skutočnosti pre záver o potrebe bezodkladnej úpravy pomerov. Z listinných dôkazov vyplývalo uzatvorenie zmluvy o poskytovaní elektronickej dátovej služby z 9. októbra 2017, predmetom ktorej bolo poskytovanie prístupu sťažovateľke z verejnej siete k dátovému priestoru prenajatému u žalovanej, ktorý slúžil na evidenciu, uskladnenie, zabezpečenie, spracovanie a ochranu dát. Táto zmluva podľa krajského súdu neobsahuje v článku, na ktorý sa odvolávala sťažovateľka, povinnosť vydať požadované dáta v zmysle návrhu sťažovateľky (v požadovanej listinnej a digitálnej podobe v uvedených formátoch). Obsahuje totiž povinnosť zálohovať dáta v pravidelných intervaloch a dátové médium dodať sťažovateľke raz ročne. Sťažovateľka preto neosvedčila a neuviedla zákonný alebo zmluvný základ pre uloženie povinnosti žalovanej podľa predmetného návrhu. Podľa súdu sťažovateľka nekonkretizovala a neosvedčila svoje tvrdenia o spôsobe škody nepredložením dokladov v požadovanej forme. Dôvodnosť potreby neodkladne upraviť pomery strán spochybňuje podľa súdu aj trvanie danej situácie od augusta 2018.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Argumentáciu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti možno zhrnúť tak, že napadnuté uznesenie považuje za arbitrárne z nasledujúcich dôvodov:

a) Krajský súd priznal právne účinky absurdnej právnej argumentácii žalovanej o tom, že nevydanie požadovaných údajov žalovanou je v súlade so zákonom, zmluvnými dojednaniami a zásadami poctivého obchodného styku.

b) Záver súdu o nepreukázaní naliehavosti potreby dočasnej úpravy pomerov nemôže obstáť, pretože sťažovateľka si splnila prevenčnú povinnosť a hrozba uloženia pokút štátnymi orgánmi trvá.

c) Argumentácia súdu odporuje zmyslu a účelu Obchodného zákonníka a Civilného sporového poriadku (úprave neodkladných opatrení), pretože bez riadneho odôvodnenia sa odklonil od právnych a skutkových záverov súdu prvej inštancie.

d) Krajský súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, nevzal do úvahy, že neodkladné opatrenie bolo jediným možným spôsobom bezodkladného riešenia situácie, vec nesprávne právne posúdil.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) uznesením krajského súdu o neodkladnom opatrení.

III.1. K porušeniu práva na spravodlivý proces:

8. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa v zásade nepovažuje za orgán oprávnený zasahovať do rozhodnutí o neodkladných opatreniach v prípadoch, kde neodkladné opatrenia do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (porov. m. m. IV. ÚS 82/09), resp. kde s ohľadom na charakter konkrétneho rozhodnutia o neodkladnom opatrení nemôže toto zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, keďže nemusí zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (porov. m. m. III. ÚS 309/2012).

9. V recentných rozhodnutiach (napr. II. ÚS 741/2017, II. ÚS 447/2017, II. ÚS 340/2015) ústavný súd *mutatis mutandis* uviedol, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Posúdenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Aj v konaniach, v rámci ktorých všeobecný súd rozhoduje o neodkladných opatreniach, musia byť dodržané minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý súdny proces. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu. To znamená, že takéto rozhodnutie musí obsahovať výrok, ktorý je koncentrovaným vyjadrením odôvodnenia právneho názoru všeobecného súdu. Ďalej rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené. Všeobecný súd pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach je povinný poskytnúť ochranu nielen tomu, kto sa vydania takého opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje (m. m. IV. ÚS 257/2010).

10. Rovnako však ústavný súd akceptuje určité zníženie nárokov na dostatočnosť zistenia skutkového stavu a obsiahlosť právnej argumentácie pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, čo je odôvodnené potrebou rýchleho rozhodnutia o nich na účely účinnej dočasnej úpravy pomerov (porov. I. ÚS 102/05, č. 52/2005 Zb. ÚS a v ňom citovaná prejudikatúra). Ústavný súd tak v zásade pripúšťa obsahový prieskum rozhodnutí o predbežných opatreniach len z hľadiska ich zjavnej protiústavnosti a arbitrárnosti (porov. II. ÚS 222/04, č. 138/2004 ZNaU).

11. S podobným prístupom sa možno stretnúť v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k ochrane práv vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorá sa postupne ustálila v tom smere, že predmetom ochrany podľa tohto

ustanovenia môžu byť aj konania o predbežných opatreniach, v ktorých sa ale nemusia uplatňovať všetky požiadavky práva na spravodlivé súdne konanie (porov. Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009, najmä ods. 86).

12. Ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

13. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd nevyhodnotil argumentáciu sťažovateľky ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Krajským súdom aplikovaný postup pri hodnotení osvedčených skutkových okolností veci a pri ustálení právnych záverov podľa názoru ústavného súdu nezakladá dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého uznesenia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Nebolo zistené, že by posudzované uznesenie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, alebo urobené v zrejmom omyle a v rozpore (nesúlade) s platnou právnou úpravou týkajúcou sa neodkladných opatrení či nedostatočne odôvodnené. Právne závery vychádzajú z konkrétnych okolností prípadu, osobitne z poukazu na konkrétne ustanovenie zmluvy o poskytovaní elektronickej dátovej služby, z ktorej krajský súd nepovažoval za osvedčený vznik povinnosti, ktorej uloženia sa domáhala sťažovateľka. Toto sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nespochybnila. Opísaný myšlienkový postup krajského súdu preto neobsahuje také konštrukcie, ktoré by nedávali zmysel alebo ktoré by protirečili skutočnostiam zisteným do vydania napadnutého uznesenia. Ani záver o nepreukázaní naliehavosti potreby dočasnej úpravy pomerov podľa ústavného súdu nie je postihnutý arbitrárnosťou vzhľadom na odôvodnenie, o ktoré sa opiera (stav trvá od augusta 2018 pozn.). Odôvodnenie napadnutého uznesenia je primerané tomu, že ide o rozhodnutie o neodkladnom opatrení a nemožno ho *prima facie* považovať ani za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. V samotnom odklone od rozhodnutia súdu prvého stupňa ústavný súd nevníma porušenie označených práv, keďže ide o zákonom predpokladaný postup, ako to krajský súd odôvodnil, pretože nezistil dôvod na zrušenie ani potvrdenie uznesenia súdu prvej inštancie.

14. Ústavný súd v okolnostiach prípadu, ktorý je predmetom posudzovanej ústavnej sťažnosti, nevidí dôvod, aby za danej situácie krajský súd mal prakticky definitívne vyriešiť v podstate celý predmet konania v konaní, ktoré v zásade nie je určené pre meritórne riešenie právnych sporov strán a neponúka možnosti dokazovania a následného právneho posúdenia kontradiktórne zisteného skutkového stavu veci. Komplexné posúdenie sťažovateľkou nastolených otázok si vyžaduje viac ako len osvedčenie rozhodujúcich skutočností. Vyváženosť úvahy spočíva v tom, že ak by súd požadované neodkladné opatrenie nariadil, tak by to v konečnom dôsledku mohlo znamenať

neprimeraný zásah do práv protistrany, ktorý ju zaväzuje na splnenie povinnosti, ktorá jej z uzatvorenej zmluvy nevyplýva.

15. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. Ustálená rozhodovacia prax ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého základné právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 340/04, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, I. ÚS 232/08, I. ÚS 204/2010).

16. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by nebolo možné dospieť k názoru o porušení sťažovateľkou označených ústavných práv napadnutým uznesením krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do rozhodovacej činnosti krajského súdu nie je v danom prípade namieste. Ústavný súd preto považoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu za zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Nezistiac medzi namietaným porušením práva sťažovateľky na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2021

Libor DUEA
predseda senátu